

A munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezők, és a foglalkozás- egészségügyi szolgálat foglalkoztatására vonatkozó jogszabályi előírások

1. A munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezők foglalkoztatására vonatkozó jogszabályi előírások

A munkavédelmi szakképesítéssel rendelkezők foglalkoztatására vonatkozó rendelkezéseket a következő jogszabályok határozzák meg:

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről (továbbiakban törvény)

5/1993. (XII.26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (továbbiakban rendelet)

27/1995. (VII. 25.) NM rendelet a foglalkozás- egészségügyi szolgáltatásról (továbbiakban NM rendelet)

Munkavédelem fogalma:

Munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó **munkabiztonsági és munkaegészségügyi** követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. **A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.**

A törvény egyes feladatokat **munkabiztonsági szaktevékenységnek**, illetve **munkaegészségügyi szaktevékenységnek** minősít. A munkáltató a munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott munkavédelmi, a munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munkaegészségügyi [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), munkahigiéne, közegészségügy, járványtan, megelőző orvostan és népegészségügy] szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles a munkabiztonsági szaktevékenységnek, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatok ellátásáról a törvényben meghatározott módon gondoskodni, és az előírt feladatok ellátására a törvényben meghatározott személyt, illetve szervezetet biztosítani.

2. Munkabiztonsági szakképesítéssel rendelkezők foglalkoztatása

A törvény szerint a munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatainak teljesítése érdekében a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott veszélyességi osztályhoz, munkavállalói létszámhoz igazodóan elegendő, de legalább a rendeletben megjelölt időtartamra és szakképesítési feltételekkel köteles munkavállalót kijelölni vagy foglalkoztatni, e személy részére valamennyi munkavédelemmel összefüggő információt megadni, és a szükséges tárgyi, szervezési feltételeket biztosítani.

A foglalkoztatás az előírt alkalmassági feltételekkel rendelkező munkavállaló hiányában polgári jogi szerződés alapján külső szolgáltatás útján is megvalósítható. E foglalkoztatás-függetlenül a formájától– nem mentesíti a munkáltatót az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért a törvényben meghatározott felelőssége alól.

A rendelet 2. számú mellékletben meghatározott tevékenységet folytató és veszélyességi osztályba sorolt munkáltató a mellékletben megállapított munkavállalói létszámhoz és képesítési feltételekhez igazodóan köteles a tevékenységhez elegendő létszámot és időt biztosítani, de legalább az előírt időtartamokra munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező elegendő, de legalább az előírt létszámú szakembert foglalkoztatni.

Munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező személy foglalkoztatásának feltételei

1. A munkáltatók tevékenységük alapján a következő munkavédelmi szempontú veszélyességi osztályba tartoznak: I., II., III. (részletesen lásd a rendelet 2. sz. melléklet 1. pontját)

[I. veszélyességi osztály: erdőgazdálkodás, II. veszélyességi osztály: növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások, vadon termő egyéb termékek gyűjtése, halászat, halgazdálkodás, élelmiszergyártás]

2. A munkáltatókat a veszélyességi osztályon belül az általuk foglalkoztatott munkavállalók– beleértve a munkaerő- kölcsönzés keretében átengedett munkavállalókat is– állományi létszáma alapján kell csoportosítani:

- a) 1–9 munkavállaló között;
- b) 10–49 munkavállaló között;
- c) 50–500 munkavállaló között;

- d) 501–1000 munkavállaló között;
- e) 1000 munkavállaló felett.

3. Az 1. és 2. pontban leírt szempontok alapján besorolt munkáltató– a 4–5. pontokban meghatározott eltérés figyelembevételével– legalább az alábbiakban meghatározott létszámú és munkavédelmi szakképesítésű személyt köteles, minimálisan az e pontban megállapított munkaidőtartamot kitöltő munkavédelmi tevékenységre foglalkoztatni:

- I/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti négy órára,
- I/b) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi három órára,
- I/c) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi hat órára,
- I/d) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,
- II/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti egy órára,
- II/b) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi egy órára,
- II/c) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi két órára,
- II/d) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,
- II/e) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel és minden megkezdett 800 munkavállaló után további egy-egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,
- III/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti egy órára,
- III/b) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi egy órára,
- III/c) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi egy órára,
- III/d) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi négy órára,
- III/e) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel.

4. A legfeljebb 9 fő munkavállalót foglalkoztató munkáltató (mikrovállalkozás) esetén, továbbá ha a munkáltató a tevékenysége alapján a II. vagy III. veszélyességi osztályba tartozik, és 50 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztat (kisvállalkozás), külön szakember kijelölése (foglalkoztatása) helyett kijelölt munkavállalójával vagy természetes személy munkaadóként maga is elláthatja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatait, amennyiben a kijelölt személy, vagy ő maga rendelkezik az azok ellátásához a munkáltató tényleges szakmai tevékenységére tekintettel szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal. Valamennyi esetben (kijelölés, foglalkoztatás vagy a munkavédelmi feladatok személyes ellátása) a munkáltató kötelessége továbbá, hogy a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt munkabiztonsági szaktevékenység elvégzésére munkavédelmi szakképesítésű személyt vegyen igénybe. Ez a személy lehet a kijelölt (foglalkoztatott) szakember, vagy– a szakképzettségi feltétel fennállása esetén– a természetes személy munkáltató is.

5. Az 1. és a 2. pont szerinti besorolásról, és ez alapján a 3. pont szerinti foglalkoztatásról a munkáltató saját felelősséggel gondoskodik.

Amennyiben a munkáltató az ágazati számjele szerinti tevékenység mellett más veszélyességi osztályba sorolásra alapot adó tevékenységet is folytat:

- ha ez utóbbi tevékenység magasabb veszélyességi osztályba tartozik, és az e körben foglalkoztatottak száma az összlétszám 40%- át eléri, számjeléhez képest eggyel magasabb;
- ha ez utóbbi tevékenység alacsonyabb veszélyességi osztályba tartozik, és az e körben foglalkoztatottak száma az összlétszám 60%- át eléri, számjeléhez képest eggyel alacsonyabb veszélyességi osztályba kell a munkáltatót besorolni.

A 2. pontban megjelölt létszám kategória szerinti besorolás alapja minden esetben a munkáltató teljes állományi létszáma (akkor is, ha a létszám százalékos aránya miatt magasabb vagy alacsonyabb veszélyességi osztályba kell sorolni a fentiek szerint).

Tanulókat, hallgatókat abban az arányban kell a munkavállalói létszámhoz számítani, amilyen arányt a gyakorlati képzésük képvisel a teljes oktatási idő tartamához képest.

6. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés során a munkáltatónak kell bizonyítani a besorolás helyességét, az alapul vett adatok valóságát továbbá a munkavédelmi szakember előírt óraszámában történő foglalkoztatását.
7. A munkáltató köteles a besorolását veszélyességi osztály vagy létszám kategória megváltozásakor módosítani, és a besorolás megfelelőségét évenként felülvizsgálni, valamint mindezt írásban dokumentálni.

Munkabiztonsági szaktevékenységek

- a) a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése,
- b) az időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése, kivéve a veszélyes technológiát,
- c) a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzése,
- d) közreműködés a mentési terv elkészítésében,
- e) a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása,
- f) a kockázatértékelés elvégzése, közreműködés a munkavédelmi oktatásban,
- g) az egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása,
- h) a munkabalesetek kivizsgálása,
- i) a munkaegészségügyi feladatok teljesítésében szükség szerinti közreműködés.
- j) a külön jogszabályban munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatok ellátásában részvétel, továbbá a munkaegészségügyi feladatok teljesítésében szükség szerinti közreműködés kötelezettségét az alábbi jogszabályok írják elő:
  - Az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet;
  - Az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló 12/2006. (III. 23.) EüM rendelet;
  - A potenciálisan robbanásveszélyes környezetben levő munkahelyek minimális munkavédelmi követelményeiről szóló 3/2003. (III. 11.) FMM-ESzCsM együttes rendelet.
  - A közfürdők létesítésének és üzemeltetésének közegészségügyi feltételeiről szóló 37/1996. (X. 18.) NM rendelet

3. Foglalkoztatás- egészségügyi szolgálat alkalmazásának feltételei

A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás keretében orvosi tevékenységet csak:

- a) foglalkozás- orvostan szakorvos, vagy
- b) üzemorvostan szakorvosi szakképesítéssel rendelkező szakorvos folytathat.

A fentiekén kívül foglalkozás-egészségügyi alapellátási tevékenységet végezhet– a szakképesítés megszerzéséhez külön jogszabályban előírt ideig– a foglalkozás- orvostan vagy üzemorvostan (a továbbiakban együtt: foglalkozás- orvostan) szakorvosjelölt, aki foglalkozás- orvostan szakorvos felügyelete mellett a heti törvényes munkaidő felét elérő munkaidőben dolgozik.

A foglalkozás– egészségügyi szolgálat az alapszolgáltatás keretében végzi:

- a) a külön jogszabályban meghatározott munkaköri alkalmassági vizsgálatokat, és kezdeményezi az ehhez szükséges szakorvosi vizsgálatokat,
- b) külön jogszabályban meghatározottak szerint a foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek bejelentését, kivizsgálását,
- c) a munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásainak írásban dokumentált vizsgálatát a szerződésben– a helyi körülmények figyelembevételével– meghatározott gyakorisággal, vagy változás bekövetkezésekor soron kívül,
- d) külön jogszabályban meghatározottak szerint az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos tanácsadást,
- e) külön jogszabályban előírtak szerint a munkahelyek kémiai biztonságát érintő feladatokat,
- f) a munkavállalók munkakörülményeivel kapcsolatos, egészséget, biztonságot érintő kérdésekkel összefüggő felvilágosítást,
- g) külön jogszabályban előírtak szerint a munkakörhöz kötött védőoltásokkal kapcsolatos feladatokat,
- h) a krónikus megbetegedésben szenvedő munkavállalók megelőző gondozását,
- i) külön jogszabályban meghatározottak szerint az 1. és 2. alkalmassági csoportba tartozó közúti járművezetők egészségi alkalmassági vizsgálatát,
- j) a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló jogszabályban meghatározott esetekben a foglalkoztathatóság szakvéleményezését,
- k) az álláskereső beiskolázás előtti és munkaközvetítés előkészítése keretében történő, valamint a közfoglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalók beiskolázás előtti szakmai alkalmassági vizsgálatát.

A foglalkozás– egészségügyi szolgálat közreműködik:

- a) a munkabiztonsági szaktevékenységeknél felsorolt feladatok ellátásában,*
- b) a munkahelyi veszélyforrások feltárásában (kockázatértékelés),*
- c) a munkáltató katasztrófamegelőző, -elhárító, -felszámoló, és az előidézett károsodások rehabilitációs tervének kidolgozásában,*
- d) munka- egészségügyi, -fiziológiai, -ergonómiai, -higiénés feladatok megoldásában,*
- e) a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeinek biztosításában, a sürgős orvosi ellátás megszervezésében, az elsősegélynyújtók szakmai felkészítésében,*
- f) a foglalkozási rehabilitációban.*

A két feladatkörben felsoroltak egyben a munkaegészségügyi szaktevékenységek is.

Munkaegészségügyi szaktevékenységek

- a) a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése,*
- b) a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzése,*
- c) a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása,*
- d) közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében,*
- e) az egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása,*
- f) a munkabalesetek kivizsgálása.*